

Stanowisko
Rady Powiatu Gostyńskiego
w sprawie niewystarczających środków przekazywanych przez Wojewodę Wielkopolskiego
na domy pomocy społecznej i grożącej akcji protestacyjnej
pracowników domów pomocy społecznej

Rada Powiatu Gostyńskiego zwraca się do Premiera, Ministra Finansów, Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Marszałka Sejmu i Wojewody Wielkopolskiego o podjęcie pilnych działań zmierzających do zmiany sposobu naliczania dotacji dla powiatów, które prowadzą domy pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy, przyjęci do tych placówek przed 1 stycznia 2004 r. Zmiana ta winna pilnie doprowadzić do sytuacji, w której dotacja udzielana z budżetu wojewody będzie obliczana na takich samych zasadach i w takiej samej wysokości, jak odpłatność ponoszona w przypadku osób umieszczanych w domach po 31 grudnia 2003 r.

Pomijanie we wsparciu domów, które zakończyły standaryzację i przekazywanie im nieodpowiadającej realnie ponoszonym kosztom dotacji z budżetu państwa na miejsce w domu pomocy społecznej, to problemy, które budzą poważne obawy nie tylko organów prowadzących, ale także kadry kierowniczej tych placówek. Od 1999 roku w domach pomocy społecznej powiatu gostyńskiego dokonało się wiele pozytywnych zmian, zarówno dzięki opracowaniu i sukcesywnej realizacji programów naprawczych, jak i znaczącemu wsparciu finansowemu ze strony budżetu powiatu. Wszystkie cztery domy, prowadzone przez powiat gostyński, osiągnęły już w 2006 r. wysoki, zgodny ze standardem, poziom w zakresie świadczonych usług, kwalifikacji pracowników, jak i bazy lokalowej. Niestety, domy, które osiągnęły standard, nie mają dzisiaj odpowiedniego do kosztów utrzymania tego standardu, wsparcia finansowego. Otrzymywane środki z budżetu wojewody są niewystarczające do pokrycia rzeczywistych kosztów utrzymania mieszkańców w placówkach, które osiągnęły standard. Z braku środków finansowych domy te, ze świetnie pracującym zespołem ludzi, znalazły się w krytycznej sytuacji finansowej. Należy podkreślić, że dzieje się tak, mimo rosnącej liczby osób oczekujących na przyjęcie do placówek prowadzonych przez powiat gostyński. Związane jest to z ogólnie obserwowanym procesem starzenia się społeczeństwa, wydłużaniem wieku życia, zmniejszoną aktywnością fizyczną oraz osłabieniem więzi rodzinnych. Zjawisko to potwierdza potrzebę odpowiedzialnego działania władz publicznych w kierunku utrzymania i zwiększania liczby miejsc w domach pomocy społecznej, jak również utrzymania jakości oferowanych usług.

Aktualnie, przez niewłaściwy system finansowania domów pomocy społecznej, wymaga się od organów prowadzących inwestowania w ich infrastrukturę, tak, aby utrzymać ją na poziomie osiągniętego wymaganego standardu. W obecnej sytuacji finansowej powiatu jest to nierealne, zważywszy także na to, że inwestycje oraz pokrycie kosztów bieżącej działalności w zakresie

pomocy społecznej są praktycznie wykluczone ze wsparcia środkami z funduszy strukturalnych. Problem ten dotyczy sieci domów pomocy społecznej w powiecie gostyńskim zbudowanej z zaangażowaniem znacznych środków finansowych z budżetu samorządu terytorialnego, w tym także kosztem braku wzrostu płac pracowników.

Należy podkreślić, że wbrew opinii rozpowszechnianej przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w swoich odpowiedziach na interpelacje poselskie i oświadczenia senatorskie, że „obecny sposób finansowania zadań bieżących domów pomocy społecznej w praktyce nie obciąża samorządów powiatowych nadmiernymi wydatkami”, sytuacja ta, zwłaszcza w powiecie gostyńskim, w którego czterech domach blisko 90 % mieszkańców stanowią umieszczeni przed 1 stycznia 2004 r., a więc dofinansowani, jak wyżej wspomniano, w dalece niewystarczającym stopniu z budżetu wojewody, przedstawia się dramatycznie. Obecnie na pokrycie kosztów bieżącego funkcjonowania na poziomie osiągniętego standardu brakuje ponad 800 000 zł. Dodatkowo zachodzi pilna potrzeba dokonania znaczących podwyżek płac dla pracowników domów powiatu, których średnia płaca, przy uwzględnieniu dodatków za pracę w nocy i w dni wolne od pracy wynosi ok. 1740 zł brutto. Ten pilny wydatek finansowy nie znajduje odzwierciedlenia w środkach, jakie powiat gostyński otrzymuje z tytułu odpłatności za pobyt w domach oraz z tytułu dofinansowania z budżetu wojewody, który w ogóle nie uwzględnia kosztów utrzymania ogłaszanych przez Starostę Gostyńskiego zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

Sytuacja płacowa osób zatrudnionych w domach pomocy społecznej jest bardzo zła i obecnie zaczyna skutkować dostrzegalną eskalacją niezadowolenia, co w konsekwencji prowadzi już do rezygnacji z pracy w domach pomocy społecznej i może odbić się na mieszkańcach tych placówek poprzez obniżanie dobrej jakości usług ze strony niezadowolonego, nisko opłacanego personelu. Mieszkańcy domów są w szczególnej sytuacji życiowej, gdyż pracownicy tych placówek to często jedyne najbliższe im osoby. Misją domów pomocy społecznej jest zapewnienie mieszkańcom dobrej atmosfery, poczucia bezpieczeństwa, jak najlepszej jakości życia. Nieodzownym warunkiem realizacji tak ważnych ze społecznego punktu widzenia usług społecznych są ludzie, których profesjonalizm i zaangażowanie w pracę na rzecz mieszkańców powinny mieć odzwierciedlenie w odpowiednim poziomie płac i statusie zawodowym.

W oparciu o informacje otrzymane od Wojewody Wielkopolskiego o braku środków na wsparcie bieżącej działalności domów, które osiągnęły standard (np. w oparciu o znowelizowany przepis art. 155 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym, w zależności od sytuacji finansowej domów pomocy społecznej w powiecie, a także od uzyskanych dochodów z tytułu odpłatności za pobyt w domu, wojewoda może zwiększyć kwotę dotacji dla powiatu do 20%) oraz ze względu na obecną sytuację prawną, niepozwalającą na pokrywanie z budżetu wojewody pełnych kosztów utrzymania mieszkańców umieszczonych w domach przed

1 stycznia 2004 r., a także na stanowisko Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej głoszące, że „resort na chwilę obecną nie planuje zmian w sposobie finansowania domów pomocy społecznej”, wyrażamy stanowczy protest przeciwko pozbawieniu tak istotnego wsparcia domów pomocy społecznej w powiecie gostyńskim w trudnym dla nich momencie. Sytuacja w jednostkach pomocy społecznej jest bardzo skomplikowana, grozi strajkami i odejściem znacznej liczby najlepszych pracowników w związku ze skrajnie niskimi płacami. Zbiegło się to z dużymi wydatkami na spłatę kredytów zaciągniętych przez powiat w latach poprzednich, m.in. na pokrycie kosztów zrealizowania programów naprawczych, na które samorząd powiatowy nie miał wystarczających środków. Budżet powiatu to niemalże 90% środków otrzymywanych z budżetu państwa, które nie pokrywają w większości innych podstawowych potrzeb. Dodać należy również, że przyjęte w ustawie o finansach publicznych zasady konstruowania budżetów jednostek samorządu powiatowego nie pozwalają na dostosowanie wielkości budżetów tych jednostek do zmieniających się realiów płacowych na rynku pracy.

Obawiamy się, że niepodjęcie pilnych rozwiązań w zakresie finansowania domów pomocy społecznej może doprowadzić do zaprzepaszczenia dotychczasowych osiągnięć w tych placówkach. Niedofinansowane lokalne samorządy (zwłaszcza powiaty ziemskie) nie będą miały możliwości finansowania domów pomocy społecznej na poziomie umożliwiającym utrzymanie osiągniętych przez te domy standardów, a to w konsekwencji może doprowadzić do zapaści systemu opieki w domach pomocy społecznej oraz do ich likwidacji.

Rada Powiatu Gostyńskiego zwraca się do Szanownych Państwa o potraktowanie powyższej sprawy jako naglącej i wymagającej niezwłocznego rozstrzygnięcia.

**W imieniu
Radnych Rady Powiatu Gostyńskiego**

Przewodniczący Rady Powiatu

Robert Marcinkowski

Gostyń, 26 czerwca 2008 r.